

4. Інтелектуалізація соціально-економічного розвитку України в перспективі післявоєнного відновлення: монографія. За наук. ред. О. В. Ольшанської, А. А. Олешко, З. Я. Шацької. К.: КНУТД, 2022. 340 с. DOI: 10.30857/978.617.7763.05.4

УДК 332.146 (477)

*Шацька З. Я., к.е.н., доцент,
Козут А. Л. аспірант
Київський національний університет
технологій та дизайну*

ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН У РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ЯК ЗАПОРУКА ІННОВАЦІЙНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

У сучасному світі концепція смарт-спеціалізації є ключовою для розвитку економіки країн. Ця концепція передбачає розвиток галузей промисловості, які мають великий потенціал для інноваційного розвитку та забезпечення конкурентоспроможності країни на світовому ринку. Концепція смарт-спеціалізації була розроблена у 2008 році з метою підвищення ефективності впровадження досліджень та інновацій у ЄС, а також більш ефективного використання Європейських структурних та інвестиційних фондів (ESIF). На сьогоднішній день країни ЄС накопичили значний досвід у реалізації концепції смарт-спеціалізації, який може бути застосований для післявоєнного відновлення промислового комплексу України.

Одним з успішних прикладів реалізації концепції смарт-спеціалізації є європейські країни, що входять до світового рейтингу Інноваційний індекс Європейського інноваційного табло (European Innovation Scoreboard або EIS). Європейське інноваційне табло – це система показників науково-технічного розвитку країн Європи. Воно включає цілу низку показників, що характеризують, зокрема, стан у сфері захисту прав на інтелектуальну

власність [3]. Завдяки впровадженню концепції смарт-спеціалізації Іспанія змогла збільшити обсяги державних інвестицій у дослідження та розвиток вище, ніж у решти країн ЄС, а також зробити значний крок у напрямку створення інноваційної екосистеми в регіоні Естремадурі. У цьому регіоні приділили увагу розвитку виробництва місцевого сиру «La Torda del Casar». Завдяки активній участі фермерів, виробників сиру та їх співпраці з місцевою організацією розвитку сільських регіонів «Тахо-Салор-Альмонте» ця сфера промисловості стала унікальним активом регіону країни.

У Підкарпатському воєводстві Польщі на засадах смарт-спеціалізації створили авіаційну долину – кластер, в якому об'єднано значну частину польської авіаційної промисловості. Для покращення зв'язку науки та регіональної промисловості ЄС спонсорувала модернізацію та розширення Авіаційного навчального центру Технологічного університету Жешуви в Польщі.

В контексті смарт-спеціалізації Фінляндія впровадила два проекти, які вже працюють завдяки фінансуванню ЄС: роботи-автобуси та кліматичні вулиці. Роботи-автобуси (SONJOA) – автоматизовані транспортні засоби, які перевозять пасажирів без водія. Проект «Кліматичні вулиці» (Climate Streets) полягає у розробці та тестуванні заходів економії споживання електроенергії та скорочення викидів парникових газів у співпраці з місцевими ЖКГ, громадськими організаціями, підприємствами та жителями в контексті побудови Смарт-міст [2;5].

В Західному регіоні Румунії в контексті смарт-спеціалізації почали активно розвивати бізнес-інкубатори, що сприяли створенню інноваційних компаній в ІТ-сфері. Наприклад, інкубатор стартапів був створений у м. Тімішоарі для початківців, які бажають розвивати підприємницьку діяльність у сфері цифрових технологій. За допомогою підтримки Європейського фонду регіонального розвитку занепадаюча промислова зона Західного регіону Румунії перетворилася на центр стимулювання

цифрового розвитку та творчості.

Отже, смарт-спеціалізація – це комплексний підхід до розвитку промисловості, інформаційно-технологічної трансформації, що базується на використанні переваг власної території та взаємодії між різними секторами економіки. Україна може зробити вагомий крок у напрямку післявоєнного відновлення промислового сектору, використовуючи успішні приклади смарт-спеціалізації в європейських країнах. Важливо обрати ключові галузі для першочергового відновлення, які б мали великий потенціал інноваційного розвитку та забезпечували підвищення економічного потенціалу країни. Зокрема, такими напрямками можуть стати: інформаційні технології та цифрова економіка, зелена енергетика та енергоефективність, формування агробіорегіонів, перехід до високотехнологічного сільського господарства в контексті концепції Agri Food 4,0, розвиток вітчизняних підприємств з виробництва напівпровідників [1; 4].

Література

1. Інноваційні основи відновлення та розвитку країн після збройних конфліктів: інноваційний вимір: колективна монографія / за ред. д.е.н. Омеляненка В. А. Суми: Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань. 2022. 280 с. URL: https://iidskt.org.ua/wp-content/uploads/Monografiya_Vidnovlennya_2022.pdf (дата звернення 11.03.2023).
2. Оксюта І. В., Дрималовська Х. В. Смарт-спеціалізація: вітчизняний та закордонний досвід. Території інновацій: стратегії, цінності та пріоритети (TISVP-2022). *Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань*. м. Суми 2022. 150 с. URL: <https://iidskt.org.ua/wp-content/uploads/Materialy-konferentsiyi-.pdf> (дата звернення 11.04.2023).
3. Гернего Ю. О. Індекси інноваційного розвитку країн світу.

Університетські наукові записки. 2014. № 1. С. 339-346. URL:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2014_1_44. (дата звернення 10.04.2023).

4. Олешко А. А., Шацька З. Я., Ровнягін О. В. SMART-спеціалізація України в перспективі післявоєнного відновлення економіки. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*. 2022. №5. URL:
<http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=10286>

5. Шацька З. Я., Бабіна Н. О. Smart-міста, як нові структури smart-економіки. Збірник тез доповідей III Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. «Імперативи економічного зростання в контексті реалізації Глобальних цілей сталого розвитку». 10 червня 2022 р. Київ, КНУТД. с. 187-189.

УДК 37.014.5:008(477)

*Будякова О.Ю., к.е.н., доцент кафедри смарт-економіки,
Романчук М.В., магістр кафедри смарт-економіки
Київський національний університет технологій та дизайну*

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ У ГАЛУЗІ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Освіта в ЄС визнана одним з пріоритетів на шляху розбудови згуртованої, цифрової, зеленої та стійкої європейської спільноти [1].

Для просування бачення Європейського освітнього простору особлива увага звертається на питання: Erasmus+, цифрових навичок та цифрового навчання, вищої освіти, якісної та інклюзивної освіти, навчання мов, визнання кваліфікацій (Council of the European Union, 2018) [2].

У Стратегічній рамці для європейського співробітництва в галузі освіти і навчання на 2021–2030 роки Європейський освітній простір розглядається з позиції забезпечення учням можливості продовжувати навчання на різних етапах життя та шукати роботу в ЄС, а державам-членам і зацікавленим сторонам – співпрацювати, щоб надавати високоякісну, інноваційну та інклюзивну освіту і навчання, що підтримує економічне зростання та